

Dr. Harnos Zsolt (1941-2009)

1941. március 27-én Budapesten született. Középiskolai tanulmányait a Szabó József Geológiai Technikumban végezte. 1961-től az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Természettudományi Karán alkalmazott matematikus szakon tanult, ahol 1966-ban matematikus diplomát szerzett.

1966-tól az MTA Számítástechnikai Központjában tudományos segédmunkatársként, 1969-1978-ig az Országos Tervhivatalban osztályvezetőként, 1985 és 1987 között tudományos igazgatóhelyettesként, 1979 és 1985 között pedig az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság Rendszerelemzési Intézetében osztályvezetőként dolgozott. 1987-től a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, illetve jogutód intézményeinek (Szent István Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem) Kertészettudományi Karán a Matematikai és Informatikai Tanszéket egyetemi tanárként vezette. 2000-től a Szent István Egyetem, 2003 és 2006 között a Budapesti Corvinus Egyetem tudományos rektorhelyettese volt.

Az ELTE-n 1976-ban doktori címet kapott. A matematikai tudományok kandidátusa fokozatot 1978-ban szerezte meg a „Szubderiváltak és érintőkúpok vizsgálata és alkalmazásaik optimalizációs problémákra” címmel megírt értekezésével. „Az agrárökológiai adottságok rendszerének matematikai modellezése” c. akadémiai értekezését 1985-ben védte meg és a mezőgazdaságtudományok doktora lett. 1995-ben az MTA levelező tagjává választották. Akadémiai székfoglaló előadását az „Informatika szerepe az agrártudományokban” címmel tartotta meg. 2001-ben pedig az MTA rendes taggá választotta. Székfoglalója a „Mezőgazdasági rendszerek modellezésének néhány problémája” címmel hangzott el.

A Szent István Egyetem létrejöttével Harnos Zsolt professzor a SZIE kutatási és informatikai rektorhelyettese lett. A hat kampuszon (Gödöllő, Budapest 3 telephellyel, Gyöngyös, Jászberény) működő egyetem informatikai és adminisztrációs feladatainak megoldására - vezetésével - az egyetem jelentős pályázati forrásokat nyert el, melynek eredményeként nagykapacitású számítógép, informatikai és műszaki fejlesztések valósultak meg.

A SZIE jogelőd intézményeiben működő akkreditált doktori programokra épülve 2000-ben Harnos professzor irányításával elkészültek a doktori iskolák ideiglenes akkreditációs pályázatai. Megalakultak a Tudományterületi Doktori Bizottságok. 2000. október 30-án egyetemünk a MAB-hoz benyújtotta a doktori iskolák akkreditációjához szükséges dokumentumokat. Az egységes egyetemi szabályzatok (Egyetemi doktori szabályzat, Egyetemi habilitációs szabályzat, Doktori iskolák kreditrendszerű tanulmányi és vizsgaszabályzata, Doktori iskolák minőségbiztosítási rendszere, Doktori értekezések tartalmi és formai követelményei) elkészítése, a doktorképzésben és a habilitációs eljárásban az egyes követelményi szintekhez szükséges teljesítmények kodifikálása, valamint a SZIE-n működő tíz doktori iskola ideiglenes, majd végleges akkreditációja is Harnos professzor aktív munkájával, irányító tevékenységével ment végbe. Ennek eredményeként a SZIE az akkreditált doktori iskolák számával, az elnyert ösztöndíjas hallgatói keretszámokkal (2000-ben 61, 2001-ben 58, 2002-ben 60, 2003-ban 62) az egyetemek közötti rangsorban jó helyezést vívott ki magának.

A Kertészettudományi Kar, az Élelmiszertudományi Kar, valamint a Tájépítészet, -Védelmi és -Fejlesztési Kar 2003. évi kiválását követően Harnos professzor a Budapesti Corvinus Egyetem rektorhelyetteseként felügyelte a doktorképzést és a Tudományos Tanács, valamint az Élettudományi Doktori Tanács elnöki tisztségét is betöltötte. A Tájépítészet és Döntéstámogató Rendszerek Doktori Iskola vezetője lett. Közvetlenül is részt vett a tudományos utánpótlás nevelésében, így az elmúlt években tíz doktorandusznak volt témavezetője, s közülük már többen megszerezték a doktori fokozatot.

Tudományos munkái leginkább az operációkutatást, a kockázatelemzést, a mezőgazdaságban a klímaváltozást érintették. Nagy, átfogó hazai és nemzetközi kutatási projekteken vett részt. Ezek közül kiemelkedő a magyar mezőgazdaság agroökológiai potenciáljának felmérése, a biomassza hasznosítási lehetőségeinek feltárása, az aszályok elemzése, az AGRO'21, az AGRO-QUALITAS, az agrotechnika termőképességére gyakorolt hatásainak elemzése, (IIASA nemzetközi projekt), a klímaváltozás és annak hatása a mezőgazdaságra (CLAIRE, CLIVARA) témájú programok. Ez utóbbi nemzetközi kutatási projektben 11 ország 16 kutatóintézete működött együtt, ahol a közép-európai régiót Harnos professzor kutatócsoportja alkotta. 2003 és 2006. között részt vett az időjárás- és klímaváltozás hatását elemző VAHAVA (VÁltozás-HAtás-VÁlasztás) kutatási projektben. Ezt követően a „Felkészülés a klímaváltozásra: Környezet-Kockázat-Társadalom (KLIMAKKT)” programot vezette. 2007-ben vezetésével „Alkalmazkodás a klímaváltozáshoz” elnevezéssel akadémiai kutatócsoport jött létre, és az MTA-n Klímavédelmi Kutatások Koordinációs Iroda létesült. Az ADAM - ADaptation And Mitigation Strategies: supporting European climate policy elnevezésű EU 6-os projektben is egy kutatócsoportot vezetett.

Kutatómunkája eredményeként nagyszámú publikációja jelent meg. Tudományos folyóiratokban magyar nyelven 50, angol nyelven 31 tudományos dolgozatot írt. 11 angol és 20 magyar nyelvű könyv, illetve könyvrészlet megírásában vett részt, melyből 18-at önállóan készített. Publikációiban az agrárfelsőoktatás is jelentős szerepet kapott.

Kiterjedt oktató-kutató munkája mellett számos szakmai szervezetben, tudományos egyesületben, akadémiai bizottságban vett részt.

1990-től szerkesztőbizottsági tagja az MTA gondozásában megjelenő Alkalmazott Matematikai Lapok c. folyóiratnak, 1995 és 2000 között pedig a JABES (Journal of Agricultural, Biol. and Environment. Statistics) folyóiratnak.

1993-tól a HUNGARNET elnökségi tagja, valamint az IUBS Magyar Nemzeti Bizottság tagja, 2002-2006. az OTKA Bizottság tagja. A Magyar Operációkutatási Társaság elnöke volt 1996 és 1998 között. Az IBS (International Biometrical Societies) Council tagja 1996-2000, az IBS Magyar Régió elnöki tisztségét 1994-től 1998-ig, majd 2002-től ismét ő töltötte be. 1993-tól az IFORS (International Federation of Operation Research Societies) magyar képviselője. Az MTA Matematikai Doktori Bizottság tagja 1993-1999., az MTA Operációkutatási Bizottság elnöke 1987-1999, és 1990-től az MTA Biometriai-Biomatematikai Bizottság elnöke. Az Országos Akkreditációs Bizottság szakbizottsági tagja 1993 és 2006 között, továbbá 1996-2004-ig az Országos Doktori Tanács tagja.

Sokoldalú munkáját több kitüntetéssel ismerték el. 1999 és 2002 között Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesült. 2002-ben kutató és oktató munkája elismeréseként megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét. A tudományos utánpótlás nevelésében, az

élettudományi doktori iskolák létesítésében és működtetésében végzett iskolateremtő munkájának elismeréseként 2006-ban Széchenyi-díjban részesült.

Harnos professzor gazdag életútja azonban 2009. április 10-én, nagypénteken hirtelen megszakadt. Professzor Dr. Harnos Zsolt akadémikus, a szerető édesapa, a nagyszerű pedagógus és tudós, a kiváló vezető és szervező visszaadta Teremtőjének lelkét. Reményt és vigaszt a hátrahagyottaknak Arany János sorai adhatnak:

„Nem hal meg az, ki milliókra költi

Dús élte kincsét, ámbár napja múlt;

Hanem lerázzván, ami benne földi,

Egy éltető eszmévé finomul,

Mely fennmarad s nőttön nő tiszta fénye,

Amint időben, térben távozik.”

Igen - emléke tovább él! Hiszen tisztelettel övezett tudós, szerény, nemes, melegszívű, bölcs ember volt. A matematika mezőgazdasági alkalmazásában felbecsülhetetlen értékű tudományos munkát végzett. Emberi kapcsolataiban szerényen és csöndesen mindig jót akart, és tudott is sok jót tenni. A krízishelyzeteket, konfliktusokat mindig nagy körültekintéssel, diszkréten, de korrekt módon, salamoni bölcsességgel oldotta meg. Családját példamutatóan szerette. Harnos Zsolt akadémikus urat emlékünkből szeretettel így őrizzük meg.

Földi maradványait római katolikus szertartással a Farkasréti Temetőben április 17-én - korábban elhunyt felesége mellé - helyezték örök nyugalomba. Nyugodjon békében!

Dr. Kozák János